

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ

Станєва Світлана, викладач
кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини
Ізмаїльського державного гуманітарного університету

«Увести дитину в світ людських стосунків – одне з найважливіших завдань виховання»

В. Сухомлинський

Ставлення суспільства до дітей з особливими освітніми потребами є певним мірилом його цивілізованості. Такі діти, зазвичай, не вимагають до себе жалю, розраховують лише на власні сили, хочуть жити серед людей і відчувати себе повноцінними громадянами.

Науковці визначають соціалізацію як набуття дітьми соціального досвіду, що здійснюється через діяльність, спрямовану на орієнтування в ситуації, пристосування до навколишнього, процес входження дитини у світ конкретних соціальних зв'язків.

Основою соціалізації є соціальний досвід дитини, засвоюючи який, вона здійснює саморозвиток та самореалізацію, стає соціально компетентною. Практика показує, що діти з особливими потребами можуть, хочуть бути і стають повноцінними членами суспільства, авторитетними фахівцями, політиками, економістами, соціально активними і життєлюбними людьми.

У дошкільному періоді діти з ООП соціалізуються найлегше. Так, дитина може мати свої особливості, що не дозволяють їй комунікувати з однолітками активно. Проте, зазвичай, поки дорослий не скаже дитині, що вона не є такою, як всі, вона навіть не звертатиме на це увагу.

Якщо у початковій школі вчитель не робить акцент на особливостях дитини, її приймають, однак батьки починають порівнювати дитину з іншими дітьми.

З адаптацією трохи складніше, адже вона передбачає цілий комплекс вмінь, вольових зусиль та певних особистісних компетенцій для того, щоб опанувати новий вид діяльності.

З досвіду фахівців, усі діти з ООП, незважаючи на нозологію, важко адаптуються, і цей період може тривати від 1 року.

Можливі труднощі адаптації:

- комунікація;
- емоційно-вольові особливості;
- нездатність зчитувати соціальний контекст ситуації;
- соціальна наївність;
- поведінкові особливості.

Фахівці зазначають, що засоби та методи мають бути заснованими на індивідуальних підходах до дитини та бути спрямованими на максимальну адаптацію дитини до колективу й колективу до дитини. Тож варто пам'ятати про те, що цей процес є двостороннім.

ЯК ПРАЦЮВАТИ З ДІТЬМИ З ООП?

Важливо спостерігати за напругою дитини: якщо ви бачите, що дитина стомлюється – зменшуйте тривалість заняття. Зазвичай, дитина не може концентруватись на чомусь більше ніж 3 хвилини, тож заняття варто організувати з врахуванням цієї особливості. Також можна самостійно дати дітям у корекційній групі завдання та перевірити стійкість концентрації уваги. За основу тут варто взяти саме ту дитину, в якій буде найкоротша тривалість концентрації. Взагалі, якщо говорити про роботу з особами з особливими потребами, то варто дивитись на таку дитину у перспективі: якою вона вийде у самостійний світ, які знання їй будуть необхідні, адже варто звертати увагу саме на ті компетенції, які їй дадуть можливість жити.

ОСОБЛИВОСТІ ДІТЕЙ У ПЕРІОД АДАПТАЦІЇ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ. НА ЩО ЗВЕРТАТИ УВАГУ?

- Потреба у контакті з іншими дітьми/дорослими.
- Моторні особливості.
- Поведінкові особливості.
- Мовленнєві особливості.
- Підвищена чутливість до сенсорних стимулів.
- Емоційна холодність.
- Страх змін та новизни.
- Затримка формування навичок самообслуговування.
- Працездатність у дитини може бути нерівномірною.

- Такі діти не витримують труднощів та невдач.
- «Прив'язані» до дорослих.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ООП

• Учні з раннім дитячим аутизмом важко пристосовуються до умов, які постійно змінюються. Саме тому організаційні особливості вдома та у закладі освіти мають бути максимально однаковими.

• Послідовність та постійність у застосуванні вимог та правил, які мають бути максимально простими.

• Інтенсивна корекція у дошкільному віці потрібна постійно.

• Варто показувати схвалення відразу, коли дитина впоралась з діяльністю.

• Неправильна поведінка швидко переростає у звичку.

• Ніколи не показуйте своє невдоволення.

• Варто запроваджувати «ритуали початку дня».

Варто зазначити, що соціалізація дітей з обмеженими можливостями повинна проходити практично так само, як і у випадку зі звичайними здоровими дітьми, в такому випадку з ними повинні працювати спеціально навчені педагоги, які здатні враховувати потреби і, головне, можливості таких особливих дітей.

Захищаючи гідність дітей з особливими освітніми потребами, ми створюємо своє людське обличчя.

Список використаних і рекомендованих джерел:

1. <http://4uth.gov.ua/soczializacziya-ditej-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy/>
2. <https://osvita.mkrada.gov.ua/inkliuzyvna-osvita/44792/>